

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/290/2021
Identifikačné číslo spisu:	1110231312
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1110231312.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Lawyers Group s.r.o., so sídlom Prievozská 37, Bratislava, IČO: 46 524 185 zastúpeného: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingová 4, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska ul. 71, Bratislava, o náhradu majetkovej škody, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 4Co/60/2019 - 512 zo dňa 29.01.2020, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 4Co/60/2019 - 512 zo dňa 29.01.2020 a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej „ odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I. č.k. 7C/125/2010-461 zo dňa 1. októbra 2018, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Žalovaná suma po čiastočnom späťvzatí žaloby podaním zo dňa 9.3.2012 (čl.220) pozostávala z náhrady skutočnej škody na istine tvorenej sumou koncesionárskych poplatkov 14,775,94 Eur, príslušenstvom tvoreným sumou poplatkov z omeškania 37 967 038,44 Eur, príslušenstvom tvoreným sumou nákladov spojených s uplatnením istiny 84 033,59 Eur. Tvrdená škoda mala vzniknúť premlčaním pohľadávok v príčinnej súvislosti s nezákonným postupom Okresného súdu Prievidza, spočívajúcim v tom, že odmietol prijať podania žalobcu zo dňa 19.10.2006 urobené elektronickými prostriedkami, kedy žalobca postupoval v súlade s vtedy platnou právnou úpravou a podal žaloby na DVD nosiči, t.j. elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom. Okresný súd Prievidza odmietol podania zapísať s odôvodnením, že nemá k dispozícii elektronickú podateľňu a elektronické dokumenty vrátil žalobcovi. Po uplynutí časového úseku v domnení, že Okresný súd Prievidza odstránil technické nedostatky na jeho strane, opätovne podal všetky žaloby rovnakou formou. Okresný súd Prievidza opätovne jeho žaloby neakceptoval. Nezákonnosť postupu Okresného súdu Prievidza potvrdil aj ESLP rozhodnutím zo dňa 16.06.2009 Lawyer partners, a.s. v. Slovakia a ÚS SR rozhodnutím IV. ÚS 35/08 zo dňa 14.10.2008. Predmetom neprijatých žalôb boli

pohľadávky žalobcu na nezaplatené koncesionárske poplatky.

2. Krajský súd v odôvodnení uviedol, že nesprávna a neopodstatnená je argumentácia žalobcu, že proces prijatia jeho podaní uložených na DVD nosiči bol ukončený v deň, keď boli súdu po prvý krát doručené návrhy, nakoľko ak by ich doručil opätovne, porušil by čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, relevantné ustanovenia O.s.p. a vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre súdy, pričom rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vydané v tejto súvislosti resp. Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu sú absolútne nerealizovateľné. Napriek počiatočnému nesprávnemu úradnému postupu daného súdu bol totiž v dôsledku uvedeného vo všetkých veciach (návrhoch na začatie konania obsiahnutých na DVD) priznaný podaniu návrhov na DVD plný účinok, a to vrátane následku spočívajúceho v spočívaní plynutia premľacej doby, súd po zavedení elektronickej podateľne opakovane vyzýval žalobcov o dodatočné predloženie návrhov, avšak bezvýsledne, hoci súd bol ochotný prijať tieto návrhy s právnymi účinkami zachovanými podľa pôvodného dátumu doručenia (v zmysle nálezu ÚS SR IV.ÚS 35/08-149 zo dňa 14.10.2008). Žalobca napriek viacerým výzvam so súdom nespocoval a nepredložil DVD nosič s návrhmi a rozhodujúcou skutočnosťou teda v danej veci bolo, že ani jedna žaloba žalobcov nebola zamietnutá s poukazom na premľanie žalovanej pohľadávky titulom jej oneskoreného podania (resp. zaevidovania Okresným súdom Prievidza), ktoré malo byť vyvolané včasným nezaevidovaním pôvodného DVD nosiča žalobných návrhov. Včasné nezaevidovanie týchto podaní (namietaný nesprávny úradný postup Okresného súdu Prievidza) teda nemalo žiadnu vecnú súvislosť s uplatňovanou náhradou škody.

3. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátom včas dovolanie z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (ust. 421, ods. 1 písm. b) CSP). Tvrdil, že Napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení otázky príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom (ktorý konštatoval samotný Ústavný súd SR vo svojom náleze zn. II. ÚS 145/2008-96 zo dňa 24.6.2008) a škodou vzniknutou žalobcovi. S ohľadom na argumentáciu žalobcu k dostatočnému resp. nedostatočnému preukázaniu príčinnej súvislosti sa s touto Krajský súd v Bratislave nevysporiadal. Zároveň podľa názoru žalobcu otázka dostatočného preukázania príčinnej súvislosti, tak ako je položená v tomto konaní, spočívajúcom v nesprávnom úradnom postupe Okresného súdu Prievidza, ktorý odmietol prijať podania žalobcu a vznikom škody nebola v rozhodovacej praxi ešte riešená. Krajský súd v Bratislave, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie sa vo svojom odôvodnení stroho stotožňuje s argumentáciou Okresného súdu Bratislava I, ktorý ako súd prvostupňový v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádzal, že žalobca nepreukázal všetky predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup, a to škody a príčinnej súvislosti medzi vzniknutou škodou a nesprávnym úradným postupom súdu. K tvrdenému nedostatku príčinnej súvislosti žalobca poukazoval na ust. § 9 ods. 1 zákona č. 212/1995 Z.z. Toto ustanovenie predpisuje postup, ktorý je potrebný aplikovať ešte predtým, než dôjde k uplatneniu nároku na poplatky z omeškania pred súdom. Okrem iného je nutné najskôr dodržať postup podľa ust. § 8 zákona č. 212/1995 Z.z. Postup opísal v 8 krokoch uvedených v dovolaní. Vzhľadom na skutočnosť, že Okresný súd Prievidza neprijal návrhy, ktorými sa uplatnili práva na úhradu koncesionárskych poplatkov, došlo tak k pretrhnutiu postupu, ktorý je nevyhnutný pre vznik oprávnenia na ďalšie vymáhanie poplatkov z omeškania, teda príslušenstva koncesionárskych poplatkov. Bez uplatnenia práva na úhradu koncesionárskych poplatkov na príslušnom súde nie je možné pristúpiť k vymáhaniu príslušenstva. Preto v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom okresného súdu (odmietnutím žalôb na uplatnenie koncesionárskych poplatkov) došlo k vzniku škody i v podobe zániku práva na vymáhanie príslušenstva koncesionárskych poplatkov. Definitívnym zánikom tohto príslušenstva bolo jednak plynutie času, keď sa jednotlivé nároky premľali, ako aj v dôsledku tzv. generálnych pardonov, ktoré boli do právneho poriadku zavedené zákonom č. 96/2006 Z.z. a zákonom č. 309/2007 Z.z. Navrhoval, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.01.2020, sp.zn.: 4Co/60/2019-512 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 03.08.2020 k dovolaniu žalobcu navrhoval, aby dovolací súd dovolanie odmietol podľa § 447, písm. f) CSP. Namietal, že v danom prípade nie je odôvodnený a ani naplnený

dovolací dôvod uplatnený žalobcom (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Spôsob formulácie právnej otázky žalobcom: „otázka dostatočného preukázania príčinnej súvislosti, tak ako je položená v tomto konaní, spočívajúcom v nesprávnom úradnom postupe Okresného súdu Prievidza, ktorý odmietol prijať podania žalobcu a vznikom škody nebola v rozhodovacej praxi ešte riešená“. Uvedené podľa názoru žalovaného nezodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na dovolanie, keď toto nepredstavuje konkretizovanie právnej otázky ani vysvetlenie, prečo malo dôjsť k vysloveniu nesprávneho právneho názoru zo strany odvolacieho súdu, z dôvodu ktorého žalovaný navrhoval dovolanie žalobcu v zmysle § 447 písm. f) CSP odmietnuť. Ďalej namietal, že otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou.

5. Žalovaný ďalej poukázal na skutkové okolnosti žaloby s tým, že z dovolania vyplýva výlučne námietka o nesprávnom právnom posúdení príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a poplatkami z omeškania, ktoré sa mali stať nevymožiteľnými. Poplatky z omeškania však tvorili len sekundárnu časť žalobou uplatneného nároku, pričom išlo o nárok priamo nadväzujúci na primárnu časť uplatnenej škody v podobe súčtu istín koncesionárskych poplatkov. Ako súdy správne v konaní vyhodnotili, žalobca nepreukázal vznik škody v podobe súčtu žalovaných istín, keďže mu nič nebránilo pokračovať v riadne začatom konaní bez hrozby premlčania nárokov v dôsledku prvotného neprijatia návrhov súdom, nekonkretizoval nároky, ktoré mali byť premlčané, nepreukázal čo i len jedno súdne konanie, ktoré skončilo zamietnutím žaloby pre premlčanie. Ak táto časť uplatneného nároku ostala nepreukázaná, potom všetky na ňu nadväzujúce časti museli byť rovnako hypotetické a nepreukázané. Nad rámec uvedeného je však potrebné skonštatovať, že na žalobcom uplatnenú časť náhrady škody spočívajúcu v poplatkoch z omeškania sa vzťahoval generálny pardon zavedený dňom 02.02.2006 (pred podaním návrhov na okresný súd). Vzhľadom na uvedené, argumentácia žalobcu pod bodmi 3-5 dovolania nemôže mať žiadnu relevanciu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné podľa § 449 ods. 1 CSP a podľa § 450 CSP vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP, písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

8. Preskúmaním veci dovolací súd zistil, že žalobca ako dovolateľ uplatňuje nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. spôsobenej nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Prievidza, ktorý postup, ktorý bol identifikovaný v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. IV.ÚS 35/08149 zo dňa 14.10.2008 (žalobca v dovolaní odkazuje na nález Ústavného súdu SR zn. II. ÚS 145/2008-96 zo dňa 24.6.2008, ktorý sa však týka Okresného súdu Lučenec. Dovolací súd túto skutočnosť hodnotil ako zrejmu nesprávnosť s ohľadom na skutočnosť, že predmetom konania bol úradný postup Okresného súdu Prievidza, ktorého sa týkal nález Ústavného súdu IV. ÚS 35/08-149 zo dňa 14.10.2008 (čl. 11-64), ktorý žalobca pripojil k žalobe.

9. Podľa § 193, druhá veta CSP súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd.

10. Ústavný súd SR nálezom č.k. IV.ÚS 35/08-149 zo dňa 14.10.2008 rozhodol, že :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti L., a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza vo veci neprijatia jej podania z 11. októbra 2006 doručeného 19. októbra 2006 urobeného elektronickými prostriedkami a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Prievidza p r i k a z u j e k o n ať vo veci podania obchodnej spoločnosti L., a. s., z 11. októbra 2006 doručeného 19. októbra 2006 urobeného elektronickými prostriedkami a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

11. Dovolací súd poukazuje na to, že okruh účastníkov pôvodného konania pred Okresným súdom Prievidza, je uvedený v tabuľke na s. 5 - 139 citovaného nálezu Ústavného súdu SR, pričom odporcovia sú špecifikovaní menom priezviskom bydliskom a žalovanou sumou. Dovolací súd príkladom uvádza výpis z tejto tabuľky. Základné registračné údaje odporov umožňujú podanie zaevidovať do príslušného súdneho registra.

IČO Priezvisko a meno Bytom Št. prísl o zapla- tenie
31565743 PELADA s.r.o. Mostna 43 Handlova 97251 SR 1 190 Sk
17949475 Ing. X. Y. - T. T. 97101 SR 1 850 Sk
33652619 LEDAS - M. L. Dlha PRIEVIDZA 1 97101 SR 240 Sk
34341145 I. Y. L. 97213 SR 720 Sk
34958002 N. V. Y. 97213 SR 1 850 Sk
36303526 FK Prievidza, s.r.o. Sportova 37 Prievidza 97101 SR 1 850 Sk
35387530 HAIR KADERNÍCTVO- Holičstvo E. Y. Kralika Prievidza 97101 SR 240 Sk

12. V odôvodnení na s. 95 Ústavný súd SR uviedol, že « Zohľadňujúc konkrétne okolnosti daného prípadu (napr. skutkové okolnosti jednotlivých návrhov na vydanie platobných rozkazov) ústavný súd považoval samotné deklarovanie porušenia označených práv (bod 1 výroku tohto nálezu), ako aj príkaz, aby okresný súd opätovne v danej veci konal (bod 2 výroku tohto nálezu), ktorým sa garantuje, že práva uplatnené podaním z 11. októbra 2006 zostanú sťažovateľke zachované, za dostatočné na zabezpečenie ochrany označených práv sťažovateľky (podobne napr. III. ÚS 7/07, m. m. IV. ÚS 22/03, IV. ÚS 142/03). Pritom prihladol tiež na okolnosť, že okresný súd po vybavení elektronickou podateľňou opakovane vyzýval sťažovateľku na predloženie „DVD nosičov“, resp. „ich identických záložných kópií“, čo ale sťažovateľka neurobila. Týmto spôsobom sa obnoví stav pred porušením označených práv sťažovateľky, čo jej umožní zákonom ustanoveným spôsobom domáhať sa práv uvedených v jej žalobnom návrhu - podaní z 11. októbra 2006 urobenom elektronickými prostriedkami a podpísanom zaručeným elektronickým podpisom..., ». Z uvedeného je zrejmé, že ústavný súd konštatoval zachovanie právnych účinkov návrhov na vydanie platobných rozkazov ku dňu ich podania, t.j. ku dňu začatia konania. Dovolací súd dopĺňa, že vzhľadom na uvedené mala byť na Okresnom súde Prievidza takto identifikovanej právnej veci pridelená spisová značka. V zmysle § 151 ods. 2, písm. c) vyhl.č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy do súdnych registrov sa zapisujú aj návrhy na začatie konania ktoré sú nejasné, neúplné alebo nezrozumiteľné. Z obsahu spisu nie je zrejmé, či spisová značka súdneho registra bola veci pridelená. Podľa § 148 ods.3 vyhl. č. 543/2005 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2006. Súdny register podáva prehľad o stave každej zapísanej veci v ktoromkoľvek štádiu konania a je podkladom na vypracovanie štatistického výkazu o činnosti súdu.

13. Pridelenie spisovej značky má deklaratórny charakter, a preto účinky začatia konania trvajú dokiaľ vec nebola súdom predpísaným procesným spôsobom podľa Občianskeho súdneho poriadku, resp. Civilného sporového poriadku ukončená.

14. Podľa § 112 zákona č. 40/1964 Občiansky zákonník (ďalej « OZ ») v znení účinnom ku dňu 19.10.2006 ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatí konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

15. Podľa bodu 62 odôvodnenia rozsudku EŠLP vo veci Lawyer Partners v. Slovakia zo dňa 16. júna 2009 (spojené sťažnosti č. 54252/07, 3274/08, 3377/08, 3505/08, 3526/08, 3741/08, 3786/08, 3807/08, 3824/08, 15055/08, 29548/08, 29551/08, 29552/08, 29555/08 a 29557/08) v prípade porušenia článku 6

Dohovoru, sťažovateľka by mala byť čo najskôr daná do pozície, v ktorej by bola ak by požiadavky tohto ustanovenia neboli opomínané. Najvhodnejšou formou nápravy v prípadoch ako tieto, keď sťažovateľka nemala právo na prístup k súdu pre neopodstatnené odmietnutie zaregistrovania jej podaní, by bolo zaregistrovanie originálnych podaní s dátumom, kedy boli doručené sťažovateľkou na súd po prvýkrát a ich vybavenie v súlade so všetkými požiadavkami na spravodlivý proces (viď mutatis mutandis. Yanakiev v. Bulharsko, cit. Vyššie. §§ 89 a 90).

16. Dovolací súd konštatuje, že súdy Slovenskej republiky sú aj v tomto konaní podľa § 193 druhá veta CSP viazané rozsudkom vo veci Lawyer Partners v. Slovakia zo dňa 16. júna 2009 a rozhodnutím Ústavného súdu SR č.k. IV.ÚS 35/08-149 zo dňa 14.10.2008. Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Prievidza v liste spr.1187/06 zo dňa 20.10.2006 (čl.105) adresovaného JUDr. Y. T.. Vajnorská 48, 831 04 Bratislava potvrdzuje skutočnosť, že dňa 19.10.2006 bolo súdu doručené podanie - Sprievodný list k návrhu, ku ktorému boli pripojené dva kusy DVD Nosičov. Okresný súd Prievidza v liste Spr. 247/08 zo dňa 22.4.2008 (čl. 106) adresovaného Lawyers Partners,a.s. Trenčiansky 53/A, 821 09 Bratislava potvrdzuje, že z Ústavného súdu SR Košice mu boli doručené DVD nosiče obsahuje podania doručené tunajšiemu súdu v roku 2006. Dovolací súd konštatuje, že začaté súdne konanie dňa 19.10.2006 malo byť na základe rozhodnutia Ústavného súdu SR IV.ÚS 35/08-149 zo dňa 14.10.2008 zaevidované do príslušného občianskoprávneho registra, a to prípadne aj na základe okruhu účastníkov pôvodného konania pred Okresným súdom Prievidza, ktorý bol uvedený v tabuľke na s. 5 - 139 citovaného nálezu Ústavného súdu SR ako neúplné podanie a vyzvať na odstránenie jeho väd. Uvedenú skutočnosť v ďalšom konaní overí odvolací súd. Dovolací súd konštatuje, že začaté súdne konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sa následne spravuje Civilným sporovým poriadkom nie je možné skončiť v rámci správneho registra (Spr.). V ďalšom konaní je preto nevyhnutné, aby súd overil, či rozhodnutie ESĽP bolo Okresným súdom Prievidza realizované. Pre ďalší postup v konaní je potrebné vylúčiť aj existenciu s tzv. « spiacich návrhov na začatie konania » v ktorých konanie bolo začaté dňa 19.10.2006, ale neboli zaevidované do príslušného občianskoprávneho registra a predpísaným procesným spôsobom skončené buď podľa Občianskeho súdneho poriadku alebo Civilného sporového poriadku. Napadnutý rozsudok je bez týchto skutkových zistení predčasný. Právne relevanté skutočnosti vyplývajúce z viazanosti rozhodnutia ESĽP a nálezu Ústavného súdu SR musia súdy zisťovať ex offio. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

17. Pokiaľ ide o položenú otázku žalobcu možno na ňu odpovedať tak, že konanie, ktoré na súde začalo a ktorému nebola pridelená spisová značka príslušného súdneho registra má napriek tomu charakter začatého súdneho konania. Podaný návrh na začatie konania vyvoláva účinky v zmysle §112 OZ, ktoré bránia premlčaniu uplatneného nároku až do doby, kým vec nebola predpísaným procesným spôsobom skončená (meritorným alebo nemeritorným rozhodnutím súdu) podľa Občianskeho súdneho poriadku resp. Civilného sporového poriadku.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.